

Vi blir stadig flere

Norges befolkning har økt kraftig de siste 30 årene til tross for en relativt lav fruktbarhet siden midten av 1970-tallet. Befolkningsveksten skyldes at det er flere som fødes enn som dør og at flere flytter til enn fra Norge. Samtidig har befolkningens sammensetning endret seg mye de siste 30 årene. Lavere dødelighet og færre fødte er noen av faktorene som påvirker sammensetningen av befolkningen vår. Innvandringen fra utlandet påvirker mangfoldet og aldersstrukturen i befolkningen.

Ved inngangen til 2006 talte Norges befolkning 4 640 200 personer. Befolkningsveksten i 2005 var på 33 900 personer, eller 0,74 prosent. I absolutte tall var befolkningsveksten den høyeste siden 1948, men den prosentvise veksten var noe lavere enn i 1999 (med 0,75 prosent), som var det forrige toppåret for befolkningsvekst. Den høye befolkningsveksten i 2005 skyldes – som i 1999 – i stor grad en forholdsvis høy nettoinnvandring.

Den gjennomsnittlige befolkningsveksten for de siste ti årene har ligget på rundt 0,6 prosent, klart lavere enn i 2005. De siste ti årene har folketallet økt med vel 6 prosent, og det er nå 15 prosent høyere enn for 30 år siden.

I 2005 innvandret 40 100 personer til Norge, mens 21 700 forlot landet. Nettoinnvandringen lå dermed på 18 400 personer. Bare i 1999 har nettoinnvandringen vært høyere. Innvandringsoverskuddet var betydelig høyere enn gjennomsnittet for de ti siste årene, hvor nettoinnvandringen lå på rundt 12 700. I 2005 utgjorde nettoinnvandringen 54 prosent av folketilveksten. Dette tilsvarer nivået i de foregående årene.

Fødselsoverskuddet er halvert siden 1966, og noe lavere enn i 2004. I 2005 var det 15 500 flere fødte enn døde.

Størst befolkningsvekst rundt Oslo

De siste 20 årene har folketallet i Norge økt med 481 000 personer, eller 12 prosent. Akershus og Oslo er fylkene med størst vekst, og antall bosatte økte her med henholdsvis 107 900 og 89 000 personer. Mer enn 40 prosent av befolkningsveksten i løpet av de siste 20 årene fant dermed sted i disse to fylkene.

Med unntak av Nordland og Finnmark har folketallet økt i alle fylkene i løpet av de siste 20 årene. I Nordland var nedgangen i folketallet på nesten 6 000 personer, mens folketallet i Finnmark sank med 2 700 personer.

I 2005 økte folketallet i de fleste fylkene. Kun Finnmark, Nordland, Sogn og Fjordane og Telemark viste en nedgang i folketallet. I absolutte tall var nedgangen størst i Nordland, hvor folketallet sank med nesten 600 personer. I forhold til folketallet var nedgangen størst i Sogn og Fjordane, hvor folketallet ble redusert med 0,4 prosent.

I absolutte tall hadde Oslo den største befolkningsveksten i 2005 med 8 600, etterfulgt av Akershus (6 900) og Rogaland (4 500). Også i forhold

Ute Karoline Amlø

Nøkkeltall 2005

Fødte	56 800
Døde	41 200
Innvandring	40 100
Utvandring	21 700
Folketilvekst	33 900

Folketilvekst

Tall for folketilvekst kan beregnes på to forskjellige måter. Man kan se på differansen mellom to tidspunkter (for eksempel 1.1.2006 og 1.1.2005) eller man kan se på endringsfaktorene som påvirker folketallet fra ett år til et annet. Det vil si bosatte per 1.1.2005 pluss fødte minus døde pluss innvandrede minus utvandrede bør bli folketallet per 1.1.2006. Avhengig av beregningsmetode kan tallene for folketilvekst likevel variere.

Ute Karoline Amlø er førstekonsulent i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for befolkningsstatistikk (ute.karoline.amlø@ssb.no).

Sentralitet

Med sentralitet menes en kommunes geografiske beliggenhet i forhold til tettsteder av ulike kategorier. Det er fire hovednivåer for sentralitet, kodet 3–0, alt etter reisetid fra de forskjellige tettstedene. En kommune har sentralitet 3 når dens befolkningstygdepunkt ligger innenfor 75 minutters reisetid fra et tettsted med minimum 50 000 innbyggere (90 minutter fra Oslo). For å få sentralitet 3, må tettstedet i tillegg ha regionsenterfunksjon. Sentralitet 2 betyr at det er maksimalt 60 minutters reisetid til et tettsted med minimum 15 000 innbyggere; sentralitet 1 vil si at det er maksimalt 45 minutters reisetid til et tettsted med minimum 5 000 innbyggere. Kommuner som ikke oppfyller noen av disse kravene, får sentralitet 0

til folketallet var økningen høyest i disse tre fylkene, med 1,6 prosent i Oslo, 1,4 prosent i Akershus og 1,1 prosent i Rogaland. En medvirkende årsak til dette er at disse tre fylkene hadde høyest fødselsoverskudd med henholdsvis 4 200 i Oslo, 2 500 i Akershus og 2 600 i Rogaland.

Nesten 50 prosent av all befolkningstilvekst i 2005 fant sted i Oslo og Akershus, selv om regionen bare står for vel 20 prosent av Norges folketall. I de aller fleste årene siden 1987 har Oslo/Akershus hatt en folketilvekst som var stor i forhold til regionens faktiske folketall. I 1997 var regionens andel av befolkningsveksten på 55 prosent, og det var den høyeste som ble registrert for regionen i perioden. Stort sett lå den på rundt 40 prosent i perioden 1987 til 2005.

Fødselsunderskudd i Hedmark, Oppland og Telemark

Fylkene Hedmark, Oppland og Telemark hadde et fødselsunderskudd på henholdsvis 400, 200 og 100 personer i 2005. Telemark opplevde i tillegg til fødselsunderskuddet, en nettoutflytting fra fylket på 14 personer. Flytteoverskudd – som omfatter både innenlandsk flytting og flytting til og fra utlandet – var størst til fylkene Akershus og Oslo (med rundt 4 400 nettoinnflyttinger for hvert fylke), Hordaland (2 000) og Rogaland (1 900).

Også i 2005 var det først og fremst de store byene som hadde den største befolkningsveksten sammen med andre sentrale kommuner og kommuner som ligger nær en større by. I alt 226 kommuner hadde en nedgang i folketallet i 2005. Fire av fem av disse var utkantkommuner (det vil si kommuner med sentralitet 0 eller 1). De mest sentrale kommunene hadde en samlet befolkningsvekst på 1,3 prosent, mens de minst sentrale kommunene hadde en samlet befolkningsnedgang på 2,4 prosent.

Av kommunene med flere enn 20 000 innbyggere hadde Ullensaker og Skedsmo den største økningen i forhold til folketallet med henholdsvis 2,9 og 2,6 prosent, etterfulgt av Sandnes og Askøy med henholdsvis 2,3 og 2,2 prosent.

Færre unge – flere eldre

Dødeligheten har sunket kraftig de siste 100 årene i alle industrialiserte land, og fruktbarheten har gått dramatisk ned. Så også i Norge – noe som har ført til en betydelig endring av den aldersmessige sammensetningen av befolkningen. Ved inngangen til 2006 var en drøy fjerdedel av befolkningen i Norge yngre enn 20 år (26 prosent). For 30 år siden utgjorde andelen som var under 20 år nesten en tredjedel av Norges befolkning (31 prosent). Dette er en betydelig nedgang i andel unge i forhold til det totale folketallet. I absolutte tall var det 45 900 færre unge under 20 år per 1. januar 2006 enn ved inngangen til 1976, til tross for en befolkningsvekst på 605 000 personer.

I løpet av de siste 30 årene har antall personer som er 67 år eller eldre økt med 122 300. En femtedel av hele befolkningsveksten siden 1976 fant sted i denne aldersgruppen. Mesteparten av denne økningen sto de som var 80 år eller eldre for.

Antallet personer i alderen 80 år og eldre har mer enn fordoblet seg de siste 30 årene. Gruppen vokste fra 105 200 personer i 1976 til 215 900 i 2006.

For 30 år siden utgjorde gruppen 2,6 prosent av hele befolkningen, mens den nå i 2006 står for 4,7 prosent av befolkningen.

Størst har befolkningsveksten de siste 30 årene vært for personer mellom 20 og 44 år og mellom 45 og 66 år. Økningen var på henholdsvis 286 700 og 241 900 personer. Mange som faller i den sistnevnte aldersklassen er født i perioden 1955-1968 som var etterkrigstidens babyboomperiode, i Norge og resten av Europa. Den største nedgangen i antall personer i denne perioden ble registrert for barn mellom 6 og 12 år, med 29 300 personer.

Overvekt av kvinner blant de eldste

Befolkningens kjønnsfordeling påvirkes av at det fødes flere gutter enn jenter. På den andre siden er dødeligheten større for menn enn for kvinner, slik at mannsoverskuddet minker med alderen. Med den dødeligheten vi har hatt til nå, er det omtrent like mange menn som kvinner i 62-årsalderen. Etter det øker andelen kvinner, og kvinneoverskuddet fortsetter å øke med alderen. Blant personer over 80 år er for eksempel over to tredjedeler kvinner, og blant de over 90 år er tre fjerdedeler kvinner (se også artikkelen om helse i dette nummeret). For 100 år siden var det prosentvis flere kvinner enn menn fra 20-årsalderen og oppover.

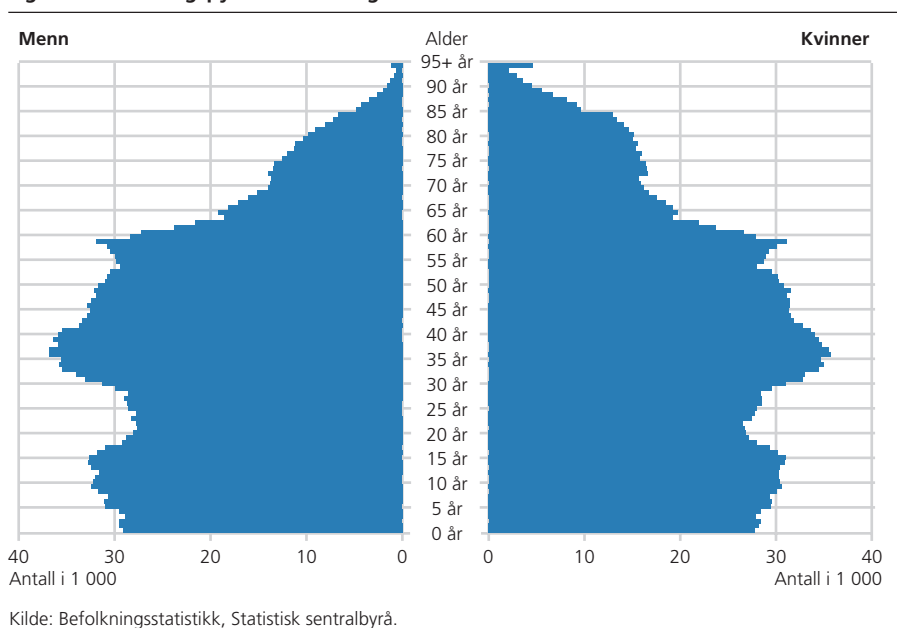
Forgubbing i Hedmark og Oppland

Per 1. januar 2006 hadde fylkene Rogaland, Akershus og Oslo størst andel barn i aldersgruppen under 6 år sammenlignet med de andre fylkene. Hedmark og Oppland hadde lavest andel barn i denne aldersgruppen, men størst andel personer som var 67 år eller eldre. Selv om det bodde en forholdsvis høy andel barn under 6 år i Oslo, var andelen barn og unge mellom 6 og 19 år i hovedstaden lavere enn i alle andre fylker. Dette tyder på at mange flytter etter hvert når barna begynner på skolen. Nabokommunene i Akershus ser ut til å være stedet mange flytter til, da Akershus ligger på andre plass i andel barn og unge i skolealderen (6–19 år).

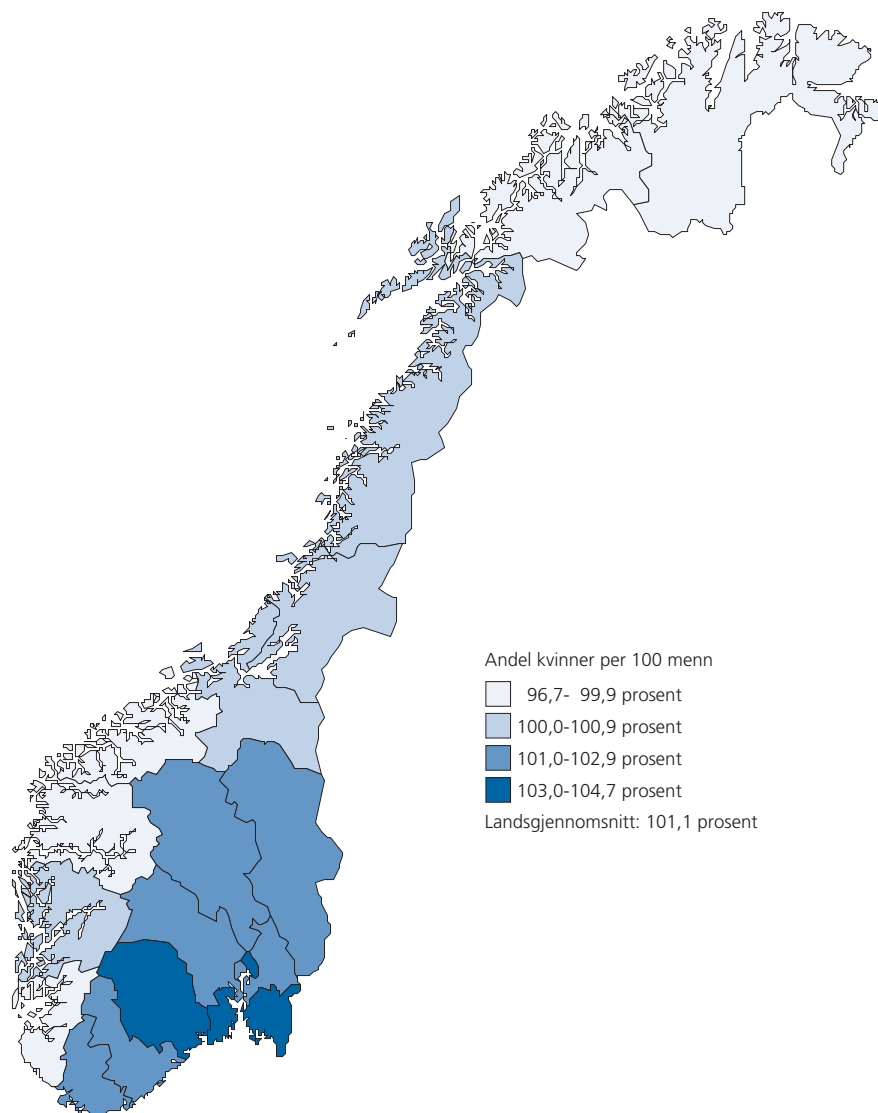
Oslo hadde høyest andel personer i alderen 20-44 år med nesten 43 prosent, mens Hedmark hadde den laveste andelen personer i denne aldersgruppen – med 30 prosent.

Ved inngangen til 2005 var Hedmark det fylket som hadde størst andel personer som var 80 år og eldre – med 5,9 prosent. Sogn og Fjordane, Oppland og Telemark hadde også en stor del i denne aldersgruppen sammenlignet med de andre fylkene. Finnmark hadde lavest andel med 3,5 prosent. Variasjonen mellom fylkene for denne aldersgruppen henger sammen med forskjeller i flyttingen til og fra fylkene fra den tiden dagens 80-åring var i sin mest mobile alder og fram til i dag. I tillegg har fruktbarheten og antall

Figur 1. Befolkningspyramide. Ettårig alder

Figur 2. Andel kvinner per 100 menn per fylke. 1. januar 2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.
Kartgrunnlag: Statens kartverk.

barnefødsler ligget en del lavere i Hedmark, Oppland og Telemark de siste tiårene, sammenlignet med landsgjennomsnittet, noe som påvirker andelen unge i disse fylkene.

Høyest andel kvinner i Oslo

Per 1. januar 2006 bor det omtrent like mange menn som kvinner i Norge, 102 kvinner per 100 menn. Forholdet mellom antall menn og kvinner varierer imidlertid fra fylke til fylke.

Oslo er fylket med høyest andel kvinner, her finner vi 105 kvinner per 100 menn. Dette skyldes spesielt at det bor mange eldre kvinner i hovedstaden, men i forhold til de fleste andre fylkene har Oslo flere kvinner i nesten alle aldersgrupper.

De fleste fylkene har et kvinneoverskudd. I Rogaland, Nord-Trøndelag og Nordland var det like mange menn som kvinner. Kun tre fylker hadde et kvinneunderskudd. Disse var Finnmark, Troms og Sogn og Fjordane. Størst var kvinneunderskuddet i Finnmark med 97 kvinner per 100 menn. At det i Finnmark er relativt mange enslige menn har sammenheng med at kvinner i større grad flytter ut fra fylket.

Laveste dødelighet på 45 år

I 2005 døde 41 200 personer i Norge – dette er på samme nivå som i 2004. Vi må tilbake til begynnelsen av 1980-tallet for å finne tilsvarende lave tall. Den summariske dødsraten, som er definert som antall døde per 1 000 innbyggere, gikk ned fra 9,0 til 8,9. Dette var den laveste raten vi

har registrert siden 1961. Dødsraten var 9,1 for kvinner og 8,8 for menn. Dødeligheten for kvinner har ikke vært lavere siden slutten av 1970-tallet, for menn har den aldri vært lavere.

Vi lever stadig lenger

I perioden 1976-1980 kunne kvinner forvente å bli nær 79 år og menn vel 72 år. I perioden 2001-2005 lå den forventede levealderen på nesten 82 år for kvinner og 77 år for menn. Den forventede levealderen har dermed steget med vel 3 år for kvinner og nesten 5 år for menn i løpet av de siste 25

årene. Økningen i mennenes forventede levetid har vært større de siste tiårene enn fra midten av 1940-tallet til begynnelsen av 1970-tallet (da økningen var på vel 2 år på 25 år). Kvinnenes forventede levealder har derimot ikke økt like raskt som før. Fra 1946 til 1971 økte deres levealder med 5 år, altså mer enn i de siste 25 årene. Forskjellen mellom menns og kvinners forventede levetid ble redusert med over 1 år.

Fra 2004 til 2005 økte den forventede levealderen for nyfødte gutter og jenter med 0,2 år og var den høyeste som noen gang er registrert i Norge. Kvinner kan nå forvente å leve 82,5 år, menn 77,7 år.

Forskjellen i forventet levealder mellom kjønnene er nå på 4,8 år og har hatt en synkende tendens de siste årene. Vi må tilbake til 1950-tallet for å finne en mindre forskjell mellom kjønnene. At forskjellen i forventet levealder er så liten mellom menn og kvinner nå, har blant annet sammenheng med at menns og kvinners yrkesdeltaking og livsstil har tilnærmet seg hverandre i stor grad.

Norge har flere ganger hatt den høyeste levealderen i verden i løpet av de siste 150 årene, forrige gang var på 1950-tallet. Beregninger fra FN viser at forventet levealder i Norge, for begge kjønn sett under ett, ligger på en 11. plass i verdenssammenheng. Det er japanere som blir eldst med rundt 82 år. Japanske kvinner er de som blir eldst, de blir i gjennomsnitt 85 år gamle. Norske kvinner ligger med en forventet levealder på 82 år på 13. plass, og har dermed sunket to plasser. Av våre nordiske søstre blir både svenske, finske og islandske kvinner eldre enn oss. Ser man på forventet levealder for menn, kommer Norge på en 8. plass. Islandske menn blir med 78 år eldst, men også svenske menn har en høyere forventet levealder enn norske (UN Common Database, www.globalis.no). Det er også interessant å se at mange søreuropeiske kvinner har en lengre levetid enn norske.

Spedbarnsdødeligheten blant de laveste i verden

I 2005 var spedbarnsdødeligheten (antall døde under ett år per 1 000 levendefødte) på 3,1 barn. Dette er 0,1 lavere enn i 2004 og den laveste som noen gang er registrert i Norge. Blant gutter var spedbarnsdødeligheten på 3,3 barn per 1 000 levendefødte i 2005 og blant jenter var den på 2,9 barn.

Norges og Nordens spedbarnsdødelighet er blant de laveste i verden. I de andre nordiske landene er spedbarnsdødeligheten ennå litt lavere enn i Norge, med unntak av Danmark. Sverige hadde i 2005 en spedbarnsdødelighet på 2,13 barn per 1 000 levendefødte, Finland på 3,0 barn per 1 000 levendefødte. Island hadde lavest spedbarnsdødelighet med 2,3 barn per 1 000 levendefødte.

Fødslene sentraliseres

I 2005 ble det født 56 800 barn i Norge. Dette svarer til et samlet fruktbarhetstall (SFT) på 1,84 – en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra 2004. Fruktbarhetsnivået i dag er dermed langt lavere enn på 1960- og 1970-tallet, da hver kvinne fikk over 2,5 barn i gjennomsnitt. Etter 1987 har SFT bare vært lavere i 1998 og i perioden 2001 til 2004.

Siden midten av 1990-tallet har vi sett en moderat nedgang i fødselstallene. Nedgangen henger først og fremst sammen med at antall kvinner i aldersgruppen 15-49 år går nedover.

Forventet levealder

SSB beregner forventet levealder årlig ut fra alderen på de som døde og de som overlevde forrige (kalender)år. Hvis dette mønsteret i dødelighet holdes uendret for årene framover, kan det beregnes hvor gammel et «gjennomsnittlig» nyfødt spedbarn vil bli ut fra denne forutsetningen. Forventet levealder beregnes i en dødelighetstabell ut fra de aldersavhengige dødssannsynligheter for et gitt år for hvert kjønn og for ulike alderstrinn. Vi vet imidlertid at mønsteret i dødelighet vil endres. Hvis den gunstige utviklingen som påvirker levealderen fortsetter, vil den faktiske levetiden bli lenger enn den «forventede».

Samlet fruktbarhetstall

Samlet fruktbarhetstall beregnes som summen av ettårige aldersavhengige fruktbarhetsrater 15–49 år. Det kan tolkes som antall barn hver kvinne kommer til å føde, under forutsetning av at fruktbarhetsmønsteret i perioden varer ved, og at dødsfall ikke forekommer. For at det ikke skal bli befolkningsnedgang på lang sikt, når vi ser bort fra inn- og utvandring, må SFT være på minst 2,1 barn, fordi det blir født 5–6 prosent flere gutter enn jenter og noen kvinner dør før de er ferdige med den reproduktive perioden (15-49 år).

Stadig flere barn fødes i det sentrale Østlandsområdet. I 2005 var nær 15 000 eller 26,3 prosent av alle fødsler i Oslo og Akershus. Dette er en økning på mer enn 40 prosent på drøyt 20 år. At fødslene sentraliseres skyldes i hovedsak den kontinuerlige innflyttingen av unge mennesker til Osloområdet, en flytting som har vart en lang periode. Dette har ført til en opphopning av kvinner i den mest fruktbare alderen i de sentrale delene av landet. I de mindre sentrale delene av landet gir utflytting av unge mennesker en nedgang i fødsler, og trenden er spesielt tydelig i Nord-Norge. Vestlandet, Hedmark og Oppland har også hatt en betydelig nedgang i andel av landets fødsler siden 1970-tallet.

Få tenåringsmødre

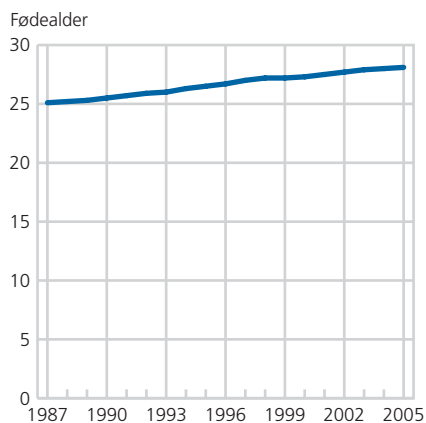
Fruktbarheten har gjennom flere tiår gått kraftig tilbake for tenåringer. For aldersgruppen 15-19 år var fødselsraten nede i 8 levendefødte per 1 000 kvinner. Dette er en halvering siden tidlig på 1990-tallet, og for 30 år siden var det fem ganger så mange tenåringsmødre som i dag. Nedgangen i fruktbarheten for tenåringer har blant annet sammenheng med bredere kunnskap om og mer utstrakt bruk av prevensjonsmidler. Abortstatistikken viser også et rekordlavt antall tenåringsaborter noe som bekrefter denne antagelsen ytterligere. For mer informasjon om aborter, se <http://www.ssb.no/emner/03/01/20/abort/>.

Mens fruktbarheten i de yngste aldersgruppene (kvinner 15-24 år) har gått ned betraktelig de siste 20 årene, har den økt betydelig for kvinner mellom 35 og 44 år i samme periode. Denne tendensen er også synlig i andre europeiske land. At mange kvinner venter med å få barn, må også sees i sammenheng med kvinners høyere utdanning og økte tilknytning til arbeidsmarkedet de siste årene (Lappegård mfl. 2005). Se også artiklene om utdanning og arbeidsmarked i dette nummeret av Samfunnsspeilet.

Kvinner føder senere, mens flere menn forblir barnløse

Gjennomsnittsalderen til de som ble mødre for første gang, har steget jevnt de siste årene. I 2005 var gjennomsnittsalderen for førstegangsfødende 28,1 år. Dette er nesten 3 år høyere enn for 15 år siden da den gjennomsnittlige fødealderen for kvinner som fikk sitt første barn var 25,3 år.

Figur 3. Mødrenes gjennomsnittlige alder. Førstegangsfødende. 1987-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mens kvinner i stor grad innhenter de utsatte barnefødsleene i høyere alder, er det en større andel menn som ikke blir fedre. Blant dagens 40-åring er det 13 prosent barnløse kvinner og 23 prosent barnløse menn. Ved 45-årsalder er forskjellene noe mindre, med 12 prosent barnløse kvinner og 19 prosent barnløse menn. I løpet av de siste 20 årene har andelen som ikke har barn økt både for kvinner og menn, men økningen har vært over dobbelt så stor for mennene som for kvinnene. Siden 1985 har andelen barnløse ved 45-årsalder økt med vel 2 prosentpoeng for kvinnene og vel 5 prosentpoeng for mennene. Riktignok kan menn bli fedre selv i meget høy alder, men for fødselskohortene 1940-1975 er andelen menn som ble fedre for første gang etter passerte 40, beskjedent (Skrede 2004). Imidlertid kan slike fødselsmønstre endre seg over tid, og det er derfor ikke utelukket at yngre fødselskohorter i større grad vil hente inn utsatte fødsler etter å ha fylt 40 år. En viktig grunn til at barnløsheten øker relativt mer for menn enn for kvinner, er den markante økningen i andelen «flerkullsfedre» (definert ved at mannen har registrert foreldreskap med mer enn én kvinne).

I 1940-kohorten var det 1,7 prosent flerkullsfedre blant mennene som var blitt fedre innen 60-årsalderen, mens andelen var økt til 12 prosent for 1955-kohorten blant menn som var blitt fedre innen 45-årsalderen. Det ser derfor ut som om noen menn blir «gjenbrukt» som fedre, noe som fører til at andelen barnløse menn øker i forhold til tidligere (Skrede 2004).

4 av 10 nyfødte hadde samboerforeldre

Om lag 23 800, eller 42 prosent av barna som ble født i 2005, hadde samboerforeldre. Andelen barn født i samboerskap gikk noe opp sammenlignet med i 2004, men er likevel lavere enn i 2002. Andelen barn født av enslig mor var med 10 prosent ganske stabil sammenlignet med de siste årene.

Det er betydelig forskjell fylkene imellom når det gjelder fødte i samboerskap. Høyest andel samboer-mødre finner vi i Trøndelag, Hedmark, Oppland og i Nord-Norge hvor over halvparten av mødrene er samboere. Agder og Rogaland har høyest andel gifte mødre med 58 prosent, mens Nord-Norge har høyest andel alenemødre med 15 prosent.

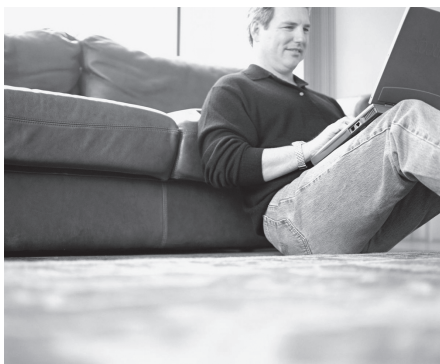
Rekordhøyt antall ekteskap inngått i utlandet

I 2005 var det 22 400 par – der mannen var registrert bosatt i Norge – som giftet seg. Dette ligger omtrent på samme nivå som gjennomsnittet for de siste fem årene. Vigsler i utlandet har relativt sett hatt den største økningen de siste ti årene. I 2005 giftet mer enn dobbelt så mange seg i utlandet som ti år tidligere. I samme tidsrom har statskirken hatt den største nedgangen i inngåtte ekteskap. Nesten 20 prosent færre valgte å gifte seg i statskirken i 2005 sammenlignet med 1995.

Sammenlignet med perioden 1971-1975 viser de femårige ratene for den siste femårsperioden (2001-2005) at andelen menn og kvinner som giftet seg for første gang har gått ned i alle aldersgrupper under 35 år. Den aldersspesifikke giftermålsraten¹, viser en forholdsvis jevn nedgang i antall giftermål for de yngre aldersgruppene – færre og færre giftet seg i ung alder. For de eldre aldersgruppene er sammenhengen ikke like entydig, andelen gifte varierer litt fra periode til periode og viser ingen entydig utvikling. Sammenlignet med perioden 1991-1995 har andelen menn som giftet seg for første gang i en alder av 55-59 år økt betraktelig og mer enn doblet seg. Også andelen førstegangsgifte kvinner i den aldersgruppen har hatt en sterk økning sammenlignet med for ti år siden.

I 2005 var gjennomsnittsalderen for førstegangsgifte 33,2 år for menn og 30,4 år for kvinner. Dette er en oppgang med 0,3 år for menn og en oppgang med 0,4 år for kvinner sammenlignet med 2004. Siden begynnelsen av 1970-tallet har gjennomsnittsalderen for førstegangsgifte steget sakte, men sikkert. I løpet av de siste 20 årene steg gjennomsnittsalderen med henholdsvis 5,7 og 5,5 for førstegangsgifte menn og kvinner.

70 prosent av alle inngåtte ekteskap i femårsperioden 2001-2005 var mellom to personer som aldri tidligere hadde vært gift. 20 år tidligere, i perioden 1981-1985, var andelen på 79 prosent.

Photos.com

Omtrent like mange menn som kvinner inngikk partnerskap

Siden 1993, da loven om registrert partnerskap ble innført i Norge, har antall inngåtte partnerskap økt med 23 prosent – fra 156 registrerte partnere i 1993 til 192 i 2005. Antall registrerte partnerskap i 1993 var en del høyere enn i de seks etterfølgende årene, noe som kan ha sammenheng med at mange hadde ventet på denne muligheten og utnyttet den da den kom. Først i 2000 var antall registrerte partnerskap på omtrent samme nivå som da loven ble innført. Fra 1998 til 2003 har antall registrerte partnerskap steget jevnt og trutt. I 2004 og 2005 lå antall registrerte partnerskap på 190. I løpet av årene har det også blitt mer vanlig at to kvinner inngår partnerskap. Inngåtte partnerskap mellom to kvinner utgjorde i 1993 kun en drøy fjerdedel av alle inngåtte partnerskap. Siden har andelen steget jevnt. Fra 1998 til 2003 ble antall inngåtte partnerskap mellom kvinner doblet, og i 2005 var det omtrent like mange menn som kvinner som inngikk partnerskap.

Flere forblir ugift

Dersom giftermålsmønsteret for 2005 vedvarer, vil 41 prosent av alle menn og 36 prosent av alle kvinner aldri ha vært gift når de fyller 50 år.² Det er klart flere enn tidligere. Til sammenligning lå andelen i 1985 på 28 prosent for menn og 21 prosent for kvinner. Fra 1960 og fram til begynnelsen av 1990-tallet viser beregninger en klar økning i andelen menn og kvinner som aldri vil ha vært gift ved fylte 50 år.³ Fra 1990 og fram til i dag har det vært mindre endringer. En av forklaringene på den økende andelen personer som kommer til å forbli ugift, er at flere velger å være samboere, både i en periode og permanent.

Vanligere å finne ektefellen i utlandet

Tallet på personer som gifter seg med en ektefelle bosatt i utlandet, har steget jevnt de siste årene, og økningen har vært spesielt stor fra siste halvdel av 1990-tallet. Fram til slutten av 1980-tallet var det omtrent like mange kvinner som menn som fant sin tilkommende ektefelle bosatt utenfor landets grenser, men etter det har tallet steget mest for menn. I 2005 giftet 3 700 menn som var bosatt i Norge seg med en kvinne bosatt i utlandet, og 1 800 kvinner bosatt i Norge giftet seg med en mann bosatt i utlandet. Menn gifter seg i mye større grad enn kvinner med personer fra ikke-vestlige land. I nesten 13 prosent av alle ekteskap inngått av norske menn hadde konen en ikke-vestlig bakgrunn. Kun 4 prosent av alle ekteskap inngått av norske kvinner var med en mann med ikke-vestlig bakgrunn.

I 2005 giftet 1 200 norske menn seg med kvinner som hadde asiatisk bakgrunn. Over halvparten av disse hadde bakgrunn fra Thailand. 740 giftet seg med kvinner fra Øst-Europa. Nesten halvparten av disse hadde russisk bakgrunn. Kvinner giftet seg i stor grad med ektefeller som hadde nordisk eller vesteuropeisk landbakgrunn (se også Lie 2004).

Skilsmisser: Firedoblet på 40 år

I 2005 ble 11 000 ekteskap oppløst ved skilsmisse, dette var på samme nivå som i året før. Fra 1999 til 2004 økte antall skilsmisser, sett i forhold til tallet på gifte og separerte, stadig. I 2004 var skilsmisseraten, med 12,6 per 1 000 gifte og separerte, den høyeste som noen gang er blitt registrert. I

2005 var raten uforandret fra året før. Antall skilsmisser per 1 000 gifte og separerte har blitt mer enn firedoblet siden begynnelsen på 1960-tallet.

Skilsmisseraten høyest i aldersgruppen 35–39 år

I 2005 var skilsmisseraten⁴ høyest for menn i aldersgruppen 35-39 år med 23,5 skilsmisser per 1 000 gifte og separerte menn. Skilsmisseraten for kvinner i denne aldersgruppen var med 23,1 nesten like høy, og kvinner mellom 30 og 34 år skilte seg like hyppig som de mellom 35 og 39 år.

I 25 prosent av alle skilsmisene som fant sted i 2005 hadde ekteskapet vart mellom 5 og 9 år. Også nesten hver fjerde separasjon ble tatt ut etter 5-9 års ekteskap.

Ut fra skilsmissemønsteret i 2005 kan halvparten av alle ekteskapene ende i skilsmisse. Hittil har det imidlertid ikke blitt observert så høye skilsmisserater. En undersøkelse fra 1995 viser at par som giftet seg i 1965, hadde den høyeste andelen skilte som til da var registrert. Etter 30 år var 25,8 prosent av disse skilt. Av alle par som giftet seg i 1974 var 26,3 prosent skilt etter 21 år (Mamelund mfl. 1997).

11 200 barn opplevde skilsmisse

I 2005 opplevde 14 100 barn under 18 år at deres foreldre separerte seg, mens 11 200 ble berørt av foreldrenes skilsmisse. 1,7 prosent av alle barn som hadde gifte foreldre, opplevde at foreldrene skilte seg i 2005. Sett i forhold til antall barn i fylkene var det flest barn i Vestfold som ble vitne til foreldrenes skilsmisse, med 2 prosent. Færrest var det i Sogn og Fjordane med om lag 1,2 prosent.

45 prosent av de som skilte seg i 2005 hadde ikke felles barn, 21 prosent hadde ett barn, 25 prosent hadde to barn, og 9 prosent hadde tre eller flere barn.

Den årlige skilsmissestatistikken viser imidlertid bare hvor mange barn som berøres av at foreldre tar ut separasjon eller får innvilget skilsmisse. Det finnes for tiden ingen registerbasert statistikk som viser hvor mange barn som er berørt av brudd i samboerskap. En spesialundersøkelse fra 1999 konkluderte med at separasjonsstatistikken bare fanger opp to tredjedeler av alle barn som opplever at foreldrene flytter fra hverandre (Noack 2002, Byberg mfl. 2001).

En av tre 17-åringer bor med en forelder

Tall fra 1. januar 2005 viser at det blant barn under ett år bare var en av ti som ikke bodde med begge foreldre. Denne andelen var imidlertid større for eldre barn. Jo eldre barna var, desto større andel bodde med bare en forelder. For 17-åringer var det en av tre som bare bodde med mor eller far.

Likevel var det ikke slik at alle disse 17-åringene bare bodde med en voksen i familien. 40 prosent av 17-åringene som bodde bare med mor eller far, bodde også sammen med en steforelder. Andelen 17-åringer som bare bodde med en voksen person, lå per 1. januar 2005 på 20 prosent.

Photos.com

Flest unge barn med samboerforeldre

Andelen barn som bodde sammen med samboerforeldre var størst blant barn under ett år. 40 prosent i denne aldersgruppen hadde samboerforeldre ved inngangen av 2006. Andelen samboerforeldre blir gradvis mindre for de eldre barna. Det er flere grunner til at det er slik. For det første var det for 17 år siden betydelig mindre vanlig å leve i samboerskap og å få barn i samboerskap enn i dag. For det andre opplever mange barn at foreldrene flytter fra hverandre. Dessuten er det slik at en del samboerforeldre etter hvert velger å gifte seg.

Synkende andel barn med gifte foreldre

Siden barnstatistikken ble publisert for første gang i 1989, har andelen barn under 18 år som bor sammen med begge sine foreldre, gått ned fra 82 prosent til 75 prosent i begynnelsen av 2005. Nedgangen er enda større for barn som bor sammen med gifte foreldre (fra 78 prosent til 59 prosent). Dette har selvfølgelig også sammenheng med at flere barn i dag har samboerforeldre enn i 1989.

Flest flytter innen bostedskommune

I alle tider har det vært vanligere å flytte over korte enn lange distanser. I dag, da fysisk avstand betyr mindre på grunn av bedre transport og kommunikasjon, er det fremdeles flyttinger over korte distanser som er det mest vanlige. I 2005 flyttet 8,4 prosent av befolkningen innenfor landets kommuner – dobbelt så mange som mellom landets kommuner og mer enn fem ganger så mange som mellom landsdelene.

I 2005 ble det registrert 389 900 flyttinger innenfor bostedskommunen og 193 600 flyttinger mellom to kommuner. Dette er omtrent på samme nivå som i fjor. Antall flyttinger mellom kommuner var litt høyere enn gjennomsnittet for de siste ti årene (192 700) og dermed har antall flyttinger relativt sett vært ganske stabilt. Rundt 4,2 prosent av befolkningen flyttet over kommunegrensene i 2005. Siden 1950-tallet har andelen bare vært lavere i 1984, i perioden 1990-1994 samt i 2004.

Flyttemønsteret endret seg lite fra 2004 til 2005. Den geografiske mobiliteten, målt som antall flyttinger mellom kommuner i forhold til folkemengden, er fortsatt lav sammenlignet med mobiliteten på 1960- og 1970-tallet. Etter 1964 var mobiliteten kun i perioden 1990-1994 nevneverdig lavere enn nå, noe som har hatt sammenheng med den periodens stigende arbeidsledighet og økonomiske usikkerhet. I tider som er preget av usikkerhet blir folk mer forsiktige og flytter mindre på seg.

I 2005 hadde menn bare en marginal høyere mobilitet enn kvinner, og forskjellen var enda mindre enn året før. Gjennom etterkrigstiden fram til 1988 var mobiliteten høyere for kvinner enn menn, men forskjellen ble stadig mindre. I perioden 1951–1955 flyttet 4,9 prosent av alle kvinnene mot 3,9 prosent av alle mennene. I den siste femårsperioden fra 2001-2005 flyttet 4,3 prosent av alle menn over kommunegrensene og 4,2 prosent av alle kvinner.

Etter 1988 har mobiliteten vært noe høyere for menn enn for kvinner. Disse endringene skyldes delvis en endring i befolkningsstrukturen, men også når man kontrollerer for alder, peker tallene i samme retning. Det er flere eldre

Foto: Photos.com

kvinner enn menn, og de eldre i samfunnet flytter mindre enn resten av befolkningen. I etterkrigstiden har også endret atferd på utdannings- og arbeidsmarkedet og økt likestilling hatt innvirkning på flyttemønsteret for menn og kvinner. Kvinner tar nå i større grad videregående skole og høyere utdanning enn menn, og forskjellene i menns og kvinners yrkesdeltakelse har blitt mindre. Det er heller ikke lenger en selvfølge at kvinner flytter til mannens bosted ved inngåelse av ekteskap eller samboerskap.

Unge kvinner flytter mest

Også i 2005 flyttet personer mellom 20 og 29 år mest. Kvinner mellom 20 og 24 år flyttet aller hyppigst. 14 prosent av alle kvinnene i denne aldersgruppen flyttet fra en kommune til en annen. For menn i samme aldersgruppen var andelen omtrent 11 prosent. Allerede på 1960-tallet var unge kvinner den mest mobile gruppen i forhold til folketallet. I perioden 1961-1965 var mobiliteten blant kvinner mellom 20 og 24 år, med vel 21 prosent klart høyere enn for mennene i samme aldersgruppe, hvor bare 13 prosent flyttet over kommunegrensene. Forskjellen i flytتهyppigheten har blitt betydelig mindre de siste årene, men tendensen er fremdeles synlig.

Blant eldre personer var mobiliteten klart lavere. Blant personer på 70 år og eldre var det kun seks av 1 000 som flyttet fra en kommune til en annen, mens tallet for personer mellom 65 og 69 år var tolv per 1000.

Utflytting fra Nord-Vestlandet og Nord-Norge

Også i 2005 var det størst innenlandsk nettoutflytting fra fylkene på Nord-Vestlandet og i Nord-Norge. I absolutte tall hadde Nordland den største nettoutflyttingen med 1 550 flere utflyttinger enn innflyttinger, Møre og Romsdal hadde 1 100 og Sogn og Fjordane hadde 1 050. Selv om Finnmark i mange år har hatt den høyeste nettoutflyttingen i forhold til folketallet, var det i 2005 Sogn og Fjordane som hadde den største nettoutflyttingen med 0,98 prosent, etterfulgt av Finnmark (0,81 prosent) og Nordland (0,66 prosent). Hammerfest hadde, til tross for høy oljeaktivitet, en nettoinnflytting på kun to personer.

I 2005 hadde Akershus og Oslo den største innenlandske nettoinnflyttingen i absolutte tall med henholdsvis 2 550 og 1 350. Også de andre fylkene rundt Oslofjorden hadde større innflytting enn utflytting. I tillegg hadde Sør-Trøndelag en stor nettoinnflytting med 750. I forhold til folketallet var nettoinnflyttingen høyest til Akershus (0,51 prosent), Østfold (0,36 prosent) og Sør-Trøndelag (0,27 prosent).

Storbyveksten fortsetter – 4 av 5 i byer og tettsteder

Antall bosatte i tettsteder økte med om lag 47 000 eller 1,3 prosent i løpet av 2005. De fire største tettstedene – Oslo, Bergen, Stavanger/Sandnes og Trondheim – sto for over halvparten av befolkningsveksten i tettstedene. Storbyene er i denne sammenheng definert som tettsted og omfatter gjerne også befolkningen i tettbygde strøk i omkringliggende kommuner. Oslo tettsted består for eksempel av de tettbygde delene av Oslo kommune, Ski, Oppegård, Bærum, Asker, Sørum, Rælingen, Lørenskog, Skedsmo, Nittedal og Røyken.

Til sammen bodde det rundt 1 370 000 personer i disse fire største tettstedene per 1. januar 2006. Veksten var på nær 25 000 personer i løpet av 2005, eller 1,9 prosent.

Foto: Crestock.com

I alt var 3 607 813 personer bosatt i til sammen 905 tettsteder i Norge per 1. januar 2006. Dermed bodde 78 prosent av befolkningen i tettsteder ved siste årsskifte.

For den siste 5-årsperioden fra 2002–2006, ser vi en helt klar økning i antall bosatte i tettbygde i forhold til spredtbygde strøk. Tettstedsveksten i perioden var på 4 prosent, mens befolkningen i spredtbygde strøk har gått ned med 1 prosent. Ser man på utviklingen de siste ti årene, blir tendensen enda tydeligere. Befolkningsveksten i tettbygde strøk var på nær 11 prosent, mens folketallet ble redusert med vel 9 prosent i spredtbygde strøk.

Mange flyttet innenfor Oslo

I 2005 flyttet 389 900 personer innenfor en kommune. På landsbasis flyttet 8,3 prosent av mennene og 8,5 prosent av kvinnene innenfor en kommune. Størst andel av befolkningen flyttet innenfor Oslo, hvor mer enn hver syvende (14 prosent) byttet bosted. Tromsø hadde nest høyest andel flyttinger innenfor kommunen. I grove trekk kan man si at andelen av befolkningen som flyttet innenfor en kommune var høyere i de større bykommunene.

Nest høyeste nettoinnvandring noensinne

Siden slutten av 1960-tallet har nettoinnvandringen til Norge hatt en klart stigende tendens, men nettoinnvandringen har variert fra år til år og svingningene har vært til dels store. Inn- og utvandring blir påvirket av en rekke faktorer, som for eksempel kriser og konflikter i andre land og verdensdeler, økonomisk utvikling i Norge og utlandet, norsk innvandringspolitikk, internasjonale politiske forhold som EU-utvidelsen og så videre. På alle disse områdene kan endringer skje raskt, og disse kan ha store innvirkninger på svært kort tid.

I 2005 var det en nettoinnvandring fra utlandet på 18 400 – en oppgang på nesten 5 200 fra året før. Det var den nest høyeste nettoinnvandringen noensinne. Kun i 1999 var tallet høyere.

Oppgangen i nettoinnvandringen skyldes at det var om lag 3 700 flere innvandring og 1 600 færre utvandring enn i 2004. I 2005 var det 40 100 innvandring og 21 700 utvandring.

Liten kjønnsforskjell i innvandringen

Innvandringene fordeler seg omtrent likt på menn og kvinner. For enkelte grupper av statsborgere er det likevel større forskjeller mellom kjønnene. Av thailandske og filippinske statsborgere utgjorde kvinner over 80 prosent av alle innvandrere. Også for russiske statsborgere var det en overvekt av kvinner, med rundt 65 prosent. Thailandske og filippinske kvinner kommer ofte hit fordi de gifter seg med menn som er bosatt i Norge, noe som forklarer den store overvekten av kvinner i disse gruppene. For russiske kvinner gjelder delvis det samme, men i den siste tiden har antallet russiske innvandrere også blitt påvirket av en økt andel tsjetsjenske flyktninger, og dermed blir også flere russiske menn bosatt i Norge (Daugstad 2006).

Polakker derimot hadde et overskudd av mannlige innvandrere, i 2005 var 76 prosent av alle polske innvandrere menn. Trolig er arbeidsinnvandringen hovedårsaken til at det er flere polske menn enn kvinner som flyttet hit. Fram til 2004 var nemlig de polske kvinnene i flertall. Med EU-utvidelsen

Innvandrerbefolkningen

SSB definerer innvandrerbefolkningen som personer som enten selv har innvandret til Norge og som ikke har norsk bakgrunn (også omtalt som førstegenerasjonsinnvandrere), eller som er født i Norge med to utenlandsfødte foreldre og som har fire utenlandsfødte besteforeldre.

har antallet polske innvandrere økt, og økningen er størst for menn i yrkesaktiv alder.

Størst nettoinnvandring av polakker, irakere og russere

I 2005 var nettoinnvandringen størst for polske statsborgere med 2 900 personer. Irakiske og russiske statsborgere fulgte med rundt 1 200 personer hver. Nettoinnvandringen av tyskere og thailendere var også høy med henholdsvis 1 100 og 1 000.

Nettoinnvandringen for somaliere har sunket kraftig siden 2002, da den lå på drøye 2000, og ligger nå på vel 800. Nettoinnvandringen for tyskere var med over 1 000 personer den høyeste noensinne. Den fortsatt høye arbeidsledigheten i hjemlandet deres kan være en viktig forklaring på hvorfor de flytter til Norge.

I 2005 lå nettoinnvandringen fra de ti nye EU-landene til sammen på 3 900, dette var nesten en dobling sammenlignet med året før. Nesten alle de ti nye EU-landene hadde en høyere nettoinnvandring enn i 2004. Det var en betydelig høyere innvandring som førte til denne økningen (4 700 i 2005 mot 2 700 i 2004). Polakker og litauere representerte de klart største gruppene. Polakker sto for 2 900 og litauere for 600 av nettoinnvandringen. Fra 2002 til 2003 så vi en betydelig nedgang i nettoinnvandringen av polske og litauiske statsborgere. Det ser ut som om mange polakker og litauere utsatte sine innvandringsplaner til Norge med ett år, i forventning om at EU-medlemskapet fra mai 2004 ville gjøre det lettere for dem å få oppholdstillatelse. Nettoinnvandringen av nye EU-borgere utgjorde en femtedel av den totale nettoinnvandringen til Norge i 2005 (Daugstad 2006).

Nordmenn mindre mobile

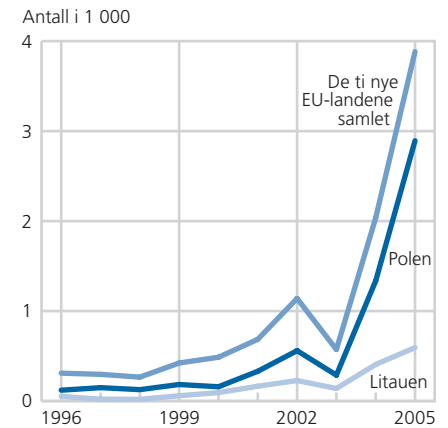
Nettoutvandringen av norske statsborgere var, med snau 300, den laveste på tolv år. Gjennomsnittet for antall nettoutvandring de siste 15 årene ligger på nær 900. I 2005 flyttet 8 800 norske statsborgere tilbake til Norge, mens 9 100 utvandret. Sammenlignet med året før, var det flere som flyttet tilbake til Norge og færre som reiste ut. Antall innvandrede var også noe høyere enn i 2004, men sammenlignet med gjennomsnittet for de siste 15 årene (9 300) var antallet lavt. Antall utvandring var rundt 300 lavere enn i 2004 og også svært lav sammenlignet med antall utvandring siden 1990.

Innvandrerbefolkningen øker

Ved inngangen til 2006 besto innvandrerbefolkningen i Norge av 386 700 personer. Innvandrerbefolkningen var sammensatt av 318 500 førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn og 68 200 personer som var født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. Innvandrerbefolkningen utgjorde i alt 8,3 prosent av hele Norges befolkning, og den fordelte seg på vel 200 ulike land.

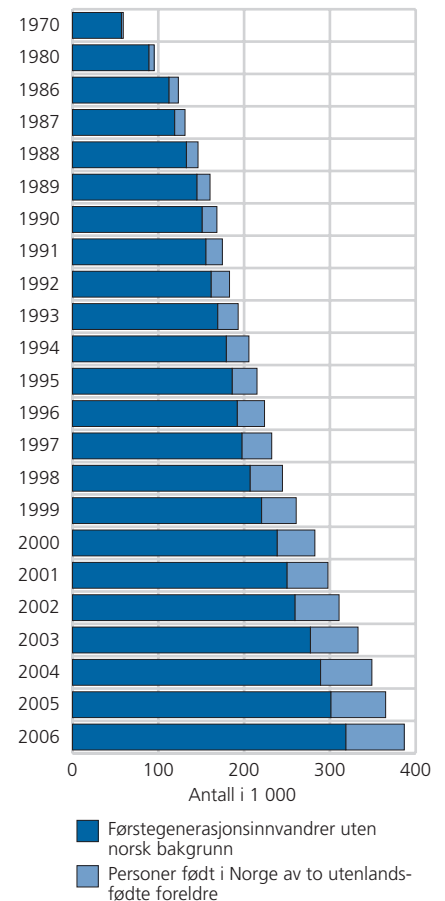
I 2005 økte innvandrerbefolkningen med 21 900 personer, eller 6 prosent. Fødselsoverskuddet i innvandrerbefolkningen var på 3 700 og innvandringsoverskuddet på 18 200. Veksten for hele befolkningen var på 34 000 personer.

Figur 4. Nettoinnvandringen til Norge av statsborgere fra de ti nye EU-medlemslandene. 1996-2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5. Personer i innvandrerbefolkningen, etter kategori. Per 1. januar. 1970-2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

FN – UN Common Database, dataene tilgjengelig på <http://www.globalis.no/>

Byberg, Ingvild Hauge, Aslaug Hurlen Foss og Turid Noack (2001): *Gjete kongens hær – rapport fra arbeidet med å få samboerne mer innpasset i statistikken*. Rapporten 2001/40, Statistisk sentralbyrå.

Daugstad, Gunnlaug (2006): *Hvem gifter innvandrere i Norge seg med?*, *Samfunnspeilet 4, 2006*, Statistisk sentralbyrå.

Lappegård, Trude, Marit Rønsen, Michael Rendall, Christine Couet, Isabell Robert-Bobée og Steve Smallwood (2005): *Førstefødsler etter alder og utdanning i Storbritannia, Frankrike og Norge*, *Økonomiske analyser 6/2005*, Statistisk sentralbyrå.

Lie, Benedicte (2004). *Ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge*, Rapporten 2004/1, Statistisk sentralbyrå.

Mamelund, Svein-Erik, Helge Brunborg og Turid Noack (1997): *Skilsmisser i Norge 1986–1995 for kalenderår og ekteskapskohorter*, Rapporten 97/19, Statistisk sentralbyrå.

Noack, Turid (2002): *Samboere med felles barn: En gruppe med mye gjennomtrekk?*, *Økonomiske analyser 03/2002*, Statistisk sentralbyrå.

Skrede, Kari (2004): *Færre blir fedre*, *Økonomiske analyser 6/2004*, Statistisk sentralbyrå.

<http://www.ssb.no/emner/03/01/20/abort/>

Litteratur

Brunborg, Helge (2006): *Hva skjer med befolkningsutviklingen?*, *Samfunnspeilet 3, 2006*, Statistisk sentralbyrå.

Brunborg, Helge (2006): *Befolkningsutviklingen*, *Økonomisk utsyn 1/2006*, Statistisk sentralbyrå.

Brunborg, Helge (2004): *Befolkningen blir eldre*, *Økonomiske analyser 5/2004*, Statistisk sentralbyrå.

Forgaard, Tanja Seland (2005): *Flest flytter innenfor egen kommune*, *Samfunnspeilet 5, 2005*, Statistisk sentralbyrå.

Lie, Benedicte og Lars Østby (2004): *Har du en utenlandsfødt bestemor eller bestefar?*, i: *Samfunnspeilet 3, 2004*, Statistisk sentralbyrå.

Antall russere, irakere, somaliere og polakker doblet

Ser man på endringene i løpet av den siste femårsperioden, har det nesten ikke vært noen økning i antallet med svensk, dansk og britisk innvandrerbakgrunn. Det har også bare vært en relativt liten økning av personer med pakistansk og vietnamesisk innvandrerbakgrunn. Antallet russere er derimot mer enn fordoblet, og antallet irakere, somaliere og polakker er nesten doblet. Tyskere er den eneste av de store vestlige innvandrergruppene som har hatt betydelig vekst i den siste femårsperioden.

Blant de største gruppene i innvandrerbefolkningen, er det personer med bakgrunn fra Pakistan som har høyest andel av personer født i Norge (45 prosent). Andelen er godt over 30 prosent for personer med bakgrunn fra Marokko, India, Sri Lanka, Tyrkia og Vietnam. Blant personer med røtter i Thailand, USA og Sverige er mindre enn 5 prosent født i Norge. Disse forskjellene forklares i stor grad ut fra botid i Norge, men også ut fra de ulike landgruppene ekteskapsmønstre.

Halvparten er norske statsborgere

Ved inngangen til 2006 var om lag 47 prosent av personene i innvandrerbefolkningen norske statsborgere, men det er stor variasjon mellom de ulike gruppene. Over 90 prosent av de med vietnamesisk bakgrunn hadde norsk statsborgerskap. Også blant personer med bakgrunn fra Sri-Lanka, Pakistan og Tyrkia hadde over 70 prosent norsk statsborgerskap. På den andre siden av skalaen finner vi blant annet personer med bakgrunn fra Afghanistan, hvor bare 9 prosent var norske statsborgere. Det store flertallet av disse har relativt kort botid i Norge, og har dermed ennå ikke fått rettigheten til å søke om norsk statsborgerskap.

Jevnt over har mange av de ikke-vestlige innvandrerne med lang fartstid i Norge norsk statsborgerskap. Blant innvandrere med vestlig bakgrunn er det relativt få som har norsk statsborgerskap, til tross for lang oppholdstid. For de med ikke-vestlig bakgrunn, og da særlig flyktninger, følger det mange rettigheter og muligheter med et norsk statsborgerskap. Personer med vestlig bakgrunn har derimot få grunner til å endre sitt statsborgerskap. De har allerede i stor grad de samme rettighetene som nordmenn, og mange av dem tar ikke sikte på å bli i Norge permanent.

¹ Giftermålsratene angir hvor mange giftermål som blir inngått i løpet av ett år per 1 000 personer i middel-folkemengden.

² Vi beregner sannsynligheten for ikke å bli gift før fylte 50 år ved hjelp av hypotetiske kohorter. Følgende forutsetninger inngår i regnestykket:

(a) Det tenkte kullet ugifte personer i alderen 15 år gjennomlever de samme aldersavhengige giftermålshyppighetene som er observert i vedkommende år og

(b) at dødsfall ikke forekommer, det vil si at tallene ikke er påvirket av variasjoner i årskullene.

³ Ved samme beregningsgrunnlag som før.

⁴ Skilsmisseraten er definert som forhold mellom antall skilsmisser og antall gifte og separerte i ett år.